

Hallássérült Személyek Pedagógiája szakirány

Kurzuskód	Kurzusnév	Tagozat	Tantervi félév
NBHA-220	Terepgyakorlat	Nappali	7.
Óraszám	Kreditérték	Kurzus típusa	Értékelés formája
150 óra	14 kredit	kötelező	gyakorlati jegy

Hallássérültek korai fejlesztése gyakorlat

1. Helyszín

A hallássérült gyermekeket korai fejlesztését, tanácsadását végző Pedagógiai Szakszolgálatok, Korai Fejlesztő Központok.

2. Szervezés

Önállóan vagy az integrációs gyakorlattal egyidőben történő teljesítés a kijelölt intézményben (hospitálás, egyéni fejlesztés, a korai fejlesztő foglalkozás tervezése, adaptálása, értékelése, eszközök készítése, intézményi és a gyermek dokumentumainak megismerése, kooperáció a korai fejlesztésben résztvevő többi szereplővel, stb.) Mindezen tevékenységeket heti 20 kontaktóra és heti 20 nem kontakt óra keretében kell megvalósítani. **A gyakorlat során kontaktórának minősülő tevékenységek:**

- hospitálás
- a korai tanácsadás során részfeladatok teljesítése (hallókészülék ellenőrzés, anyagyerek interakció megfigyelése, gyerekekkel történő saját interakció, terapeuta-gyermek közötti kommunikáció megfigyelése, a gyermek jelenlegi szintjének reális feltérképezése, nyelvi szintjének elemzése)
- terápiás foglalkozásokon kívüli tevékenységek (pedoaudiológiai vizsgálatok, csoportos foglalkozások, intenzív terápiák, stb.)
- részvétel a befogadó intézmény egyéb alkalmain (pl. fejlesztés terv értékelése, munkaközösségi megbeszélés, team megbeszélés stb.)
- felkészülés – a mentorral – a foglalkozásokra, elemző, értékelő megbeszélések

A gyakorlat során nem kontaktórának minősülő tevékenységek:

- az intézmény világának megismerése (munkatársak, dokumentumok – Alapító okirat, SZMSZ, Etikai kódex, intézményi minőségértékelés, pályázatok, stb.- amennyiben a befogadó intézmény betekintést enged)
- a korai fejlesztésben részt vevő gyermekek dokumentumainak megismerése (szakértői vélemény, egyéni fejlesztési terv, pedagógiai , fejlődési diagnosztikai mérések, stb.)
- az intézmény rendezvényein történő részvétel, pl. ünnepély, farsangi mulatság
- egyéb tevékenységek, pl. részvétel vizsgálaton, stb.
- a hallgatói portfólió folyamatos készítése (heti két óra)

3. Célok

- A gyakorlat szervesen kapcsolódjon a hallgatók korai fejlesztésben szerzett elméleti ismereteihez, adjon lehetőséget ezen ismeretek megtapasztalására, lehetőség szerinti gyakorlására.
- A gyakorlat során a hallgatók ismerjék meg a hallássérültek korai fejlesztését végző intézményekben folyó terápiás munkát, kompetencia határokat.
- Szerezzenek konkrét tapasztalatot a hallássérült kisgyermekek gyógypedagógiai fejlesztésének megtervezésében, az egyes foglalkozások részleges, vagy teljes megtartásában, a megvalósult és meg nem valósult célok, módszerek elemzésében, a foglalkozás értékelésében, illetve szerezzenek tapasztalatot a szülőkkel, és más a gyermek fejlődésében szervesen résztvevő szakemberekkel (audiológus, processzor beállítást végző szakember, óvodapedagógus) történő együttműködésben.
- Lehetőség szerint a hallgatók nyerjenek betekintést a korai fejlesztést követő integrált óvodai ellátás megszervezésébe, előkészítésébe.

4. Feladatok

- Adjon gyakorlatot a gyógypedagógiai fejlesztő tevékenység megvalósításához a korai fejlesztés végző központban ambuláns keretek között, és/vagy a család otthonában utazó tanári ellátás formájában.
- Ismerjék meg a hallgatók a korai fejlesztést ellátó intézmények dokumentumait, valamint a korai fejlesztésben résztvevő gyermek dokumentációját.
- Ismerjék meg a hallgatók a hallássérült gyermekek korai fejlesztése során megvalósítandó feladatokat, a megvalósítás lehetőségeit.
- Szerezzenek jártasságot a korai fejlesztés során alkalmazható tevékenységek alkalmazási lehetőségeiben az egyéni illetve kiscsoportos tevékenységek során.
- Szerezzenek gyakorlatot a hallgatók a fejlesztési terv elkészítésében, az egyes foglalkozások anyagának megtervezésében és dokumentálásában, a gyermek haladási tempójának értékelésében.
- Ismerjék meg a hallgatók a szülőkkel való együttműködés lehetőségeit, és jelentőségét.
- A mentorral történő értékelések során, mindig elemezzék, esetleg helyzet-gyakorlatokkal tegyék életszerűvé a szülőknek szóló tanácsadást.

5. A hallgatókkal szemben támasztott követelmények

- Az intézményekben teljesített gyakorlatokon a hallgatók alkalmazzák az elméleti órák során szerzett ismereteket, ill. a gyakorlatok alkalmával szerzett tudással, tapasztalatokkal gazdagítsák tudásukat.
- A hallgatók az intézményekben történő hospitálások során vezessenek hospitálási naplót a megadott megfigyelési szempontok alapján, mely a hallgatói portfólió részét képezi.
- A hallgatóknak a korai fejlesztés során be kell kapcsolódniuk a hallássérült gyermekek fejlesztésébe egyéni és/vagy kiscsoportos foglalkozás/ részei tartásával (természetesen csak akkor, ha ezt a helyzet megengedi), melyhez a gyakorlatvezető mentor nyújt segítséget. A foglalkozásokról óraterv készül. Az óratervet a foglalkozás előtt meg kell mutatni a gyakorlatvezető mentornak. A tervezet tartalmazza a fejlesztő foglalkozás célját, az adott tevékenységre fordítandó időt, a foglalkozás módszertani felépítését és az alkalmazott módszereket, eszközöket. A szülő-gyermek interakció elemzése is legyen része a tervezetnek, természetesen ez a foglalkozások során kerül elemzésre. Kívánatos, hogy a hallgató, kezdetben a gyakorlatvezető mentor segítségével, majd önállóan elemezze a foglalkozásait, abból a szempontból, hogy mit sikerült megvalósítania, és a megvalósítás meghiúsulásának milyen okai lehetnek. A foglalkozásvázlatok, majd az ezt követő önbírálatok, a hallgatói portfólió részét képezik.

A fejlesztő foglalkozás elemei:

- hallókészülék ellenőrzése, szülő-gyermek interakció megfigyelése, beszéd- és hallásfejlesztés természetes interakciót kiváltó tevékenységeken, mesekép-történeten keresztül, mondókázás, zenélés/ rövid ideig tartó célzott hallásfejlesztési feladatok, szülőknak szóló tanácsadás. (az utolsó elemen kívül, bármelyik tevékenységbe bevonható a hallgató, a szülőknak szóló tanácsadást mindig a mentor végezze, de a hallgató utólag a mentorával beszélje azt meg).
- A hallgatók írjanak a gyakorlat végeztével egy néhány oldalas elemző-értékelő összegzést észrevételeikről, tapasztalataikról, különös tekintettel azokra az esetleges problémákra, melyekkel a hallássérült gyermekek korai fejlesztése terén találkoztak (pl. milyen esetleges nehézséget jelent a szülővel, más szakemberekkel történő együttműködés). E munka keretében bizonyítsák, hogy megismerték az intézmény és a hallássérült gyermek(ek) hivatalos dokumentumait, illetve itt jelenítsenek meg minden olyan elemet, mely gazdagítja a hallgatói portfóliót.
- A hallgatók a gyakorlatot, amennyiben lehetséges két különböző, amennyiben nem lehetséges, egy gyermekkel végzett tevékenység részlet videofelvételével zárják (2X10 perc), amely a gyakorlatért felelős tanszék oktatójával kerül a gyakorlat végeztével elemzésre.

A gyakorlat végén a portfóliót meg kell mutatni a gyakorlatvezető mentornak, majd az ő értékelése után le kell adni a gyakorlatvezető oktatónak.

A gyakorlatokon való részvétel a megadott gyakorlati beosztás szerint kötelező. Az esetleges igazolt hiányzásokat pótolni kell a gyakorlatvezető mentorral történt előzetes egyeztetés után. Indokolt esetben a változtatásról a gyakorlatvezető oktató értesítése is szükséges.

6. Megfigyelési, elemzési szempontok a hospitálási napló, illetve a portfólió elkészítéséhez

- az intézmény pedagógiai jellemzőinek, sajátosságainak rövid bemutatása,
- a terápiás légkör rövid bemutatása,
- a hospitált órákon szerzett megfigyelések rögzítése,
- a hallássérült gyermek hallás-, és beszédállapotának alapos megfigyelése, és részletes jellemzése,
- a hallássérült gyermek további képességeinek (mozgás, figyelem, intelligencia, emlékezet, magatartás, stb.) megfigyelése, különös tekintettel a gyermek speciális nehézségeire, ill. erős oldalainak bemutatására,,
- a terápiát végző gyógypedagógusok beszédének megfigyelése különös tekintettel a hallássérült gyermekkel való kommunikáció jellegére,
- a szülő beszédének megfigyelése, az anya-gyermek, apa-gyermek interakció pontos megfigyelése, és annak elemzése,
- a hallássérült gyermek munkájának, kompenzációs stratégiáinak megfigyelése,
- a hallássérült gyermek részvétele az egyéni/ csoportos foglalkozásokon,
- a hallássérült gyermek és a társak közötti kommunikáció megfigyelése,
- a hallássérült gyermek helyének megfigyelése a családban,
- a gyógypedagógus feladatai a hallássérült gyermek és családja segítésében,
- Az intézmény, mint szervezet működésének megismerése során szerzett tapasztalatok,
- A korai fejlesztésben részt vevő gyermek dokumentációjának legfontosabb tapasztalatai.

A megvalósult foglalkozások után, az előzetesen elkészített tervezetet, majd önbírálatot követően, a hallgató rögzítse írásban mentora észrevételeit is, majd építse be azokat a következő foglalkozások alkalmával.

7. A gyakorlatvezető mentor feladatai

- A gyakorlatvezető mentor a gyakorlatvezető oktatóval együtt segíti, irányítja a hallgatók hospitálásait és felkészülését a fejlesztő gyógypedagógiai foglalkozások megtartására.
- Lehetővé teszi a hallgatók bekapcsolódását a terápiás munkába (ha ezt a helyzet engedi).
- Segíti a hallgató gyakorlati idejének megtervezését, gondoskodik annak minél sokrétűbb eltöltéséről, a hallgató bevonásáról a különböző tevékenységekbe.
- Részt vesz a hallgató óráin, és a hallgató értékelésében.
- Bemutatja a korai fejlesztésben részt vevő gyermekeket, annak családját, a velük való terápiás munka feladatait, a felmerülő nehézségeket, a szülőkkel, családdal való együttműködés jellegét.
- Írásos véleményt készít a hallgató által a Terepgyakorlat során végzett munkáról, különös tekintettel a hallgató felkészüléséről, megtartott foglalkozásairól/ foglalkozás részletről, az általa készített eszközökről, részvételéről az intézmény munkájában, illetve együttműködési készségéről. Az értékelés kiterjed a hallgató portfóliójára is.

8. A gyakorlat teljesítése és értékelése

A gyakorlat értékelése a gyakorlatvezető mentor által készített értékelésből, a portfólió elbírálásából, és a videofelvételek, kari oktatóval történő elemzéséből tevődik össze.

1. Helyszín:

a hallássérültek speciális óvodái és iskolái Budapesten és vidéken

2. Célok

Az óvodai, iskolai gyakorlat célja, hogy elősegítse a BA képzésben szerzett ismeretek tudatos és egyre önállóbb alkalmazását, a hallássérült gyermekek gyógypedagógiai neveléséhez szükséges pedagógiai képességek fejlődését és megerősödését, a gyógypedagógiai hivatástudat megalapozását.

3. Feladatok

- szerezzenek a hallgatók jártasságot a nevelés gyakorlatában, a hallás-nevelés és a kommunikációs képességek fejlesztésére erősen alapozott tanításban, annak önálló tervezésében, szervezésében és a végzett munka elemzésében;
- ismerjék meg a hallgatók az iskola és a diákotthon munkáját a gyakorlatban, lássák a helyi pedoaudiológiai ellátást, (lehetőség szerint ebben vegyenek is részt aktívan), kapjanak információkat a korai ellátásról, szerezzenek benyomásokat az intézmény szervezéséről, a tantestület mindennapos munkájáról;

4. A gyakorlat rendje, szervezése

A hallgatók gyakorlatukat a megbízólevélben közölt beosztás szerint teljesítik. Közvetlen munkabeosztásukat az iskola igazgatójától kapják. A gyakorlat ideje alatt a csoporton túl ismerkedjenek meg az iskola és a kollégium szervezetével is.

A hallgatók a gyakorlatot egyéni időbeosztásban töltik le. Az gyakorlat során folyamatosan egy tanulócsoporthoz maradnak a hallgatók, és ennek a csoportnak a délutáni foglalkozásait is kötelesek megismerni, ott hetente egy délutáni foglalkozást is tartani. E mellett betekinhetnek más csoportok munkájába, illetve az egyéni fejlesztések menetébe is. Ezekről az iskola vezetői illetve a gyakorlatvezetők rendelkeznek.

Az gyakorlat első és második napján tanítási megfigyeléseket végeznek. A 3. napon részletesebb előkészítés után, a 4. naptól már kevesebb szóbeli elemzést és felkészítést követően kezdik meg a tanítást.

A hét folyamán ismerjék meg a gyermekeket, az osztály munkarendjét, a nevelési folyamatot, a gyermekek audiológiai, pszichológiai és pedagógiai vizsgálati anyagait, valamint a gyakorlatvezető pedagógiai adminisztrációs tevékenységét (naplóvezetés, tanmenet, tanterv, nyilvántartási, napi óratervek).

A gyakorlat első hetében elevenítsék fel tanulmányaikból a tanulócsoporthoz munkájára vonatkozó konkrét tantárgy-pedagógiai ismereteket, a nevelési és oktatási program vonatkozó részeit, tanulmányozzák a csoport tanmenetét, a csoport oktatási munkáját feldolgozó módszertani útmutatókat. Minden héten egy alkalommal a délutáni munkarendben végezzenek megfigyeléseket délután is, az ebédeltetéstől kezdve. Ugyancsak a tanítási időn kívül vegyenek részt az iskolai pedoaudiológiai mérésen, legalább egy alkalommal. A hallgatók kapjanak tájékoztatást az iskola korai és integrációs gyakorlatáról, lehetőleg találkozzanak az illetékes tanárokkal. A további időben a hallgatók minden délelőtt a csoport lehetőleg valamennyi foglalkozásán már csak kevés, s elsősorban a kész tervezet bemutatásához csatlakozó előzetes megbeszélés alapján vezetik, egy napon pedig délután – ugyanezekkel a gyermekekkel – délutáni foglalkozásokat irányítanak, legalább heti 3 órában.

A foglalkozási anyagot, tevékenységet a gyakorlatvezető mentor tanár jelöli meg a tanmenet soron következő anyagai alapján, lehetőség szerint módosítás nélkül. A hallgató a

gyakorlatvezetővel a gyakorlat elején az egész gyakorlatára tematikát tervez, amit vagy az intézmény vezetőkének vagy a helyettesének/intézményi koordinátornak vagy a tanszéki gyakorlatvezetőnek bemutat jóváhagyás céljából. A tanítási tervezeteket lehetőség szerint önállóan készíti el anélkül, hogy a gyakorlatvezető a sorra kerülő óra felépítését elmondaná. Természetesen háttérismereteket adhat (pl. differenciálásra szoruló gyermekek, a már tanult szavak, a gyermekek otthoni körülményei, stb.). A szertári anyagról, eszközökről az első napokban kell a hallgatónak tájékozódnia.

Az OKM 2009. szeptember 30-i, (novemberben közétett, már véleményezett) ajánlása **40 órás munkahetet** javasol.

A 40 órás munkahét tevékenységei lehetnek:

20 kontaktóra/ hét

A hallgatói kontaktórának minősül a terepgyakorlat folyamán:

1. Az ellátandó személlyel/csoporttal közvetlen órarendi és/vagy, tervezett időben és keretek között végzett szakmai tevékenység (gyógypedagógiai diagnosztika, fejlesztő gyógypedagógiai foglalkozás, nevelés, oktatás, terápiás eljárás, rehabilitációs tevékenység).- minimum 10 óra/ hét kötelező, 15 óra javasolt
2. Hospitálás a mentor javaslata alapján.
3. Fejlesztő szabadidős program tervezése, szervezése, vezetése.
4. A mentorral való megbeszélések, közös és egyéni felkészülés a foglalkozásokra.
5. Az intézmény tanulóival, gyermekekkel, felnőttekkel kapcsolatos olyan feladatok, melyek személyes és szakmai feladatokra épülő jelenlétet indokolnak.
6. A gyakorlatvezető oktató által a Karon tartott blokkszeminárium.

A 20 kontaktóra tartalmi felosztása:

1. Tanóra, foglalkozás, terápia vezetése
2. Hospitálás a mentor óráin/foglalkozásokon és más a mentor által javasolt tanórákon/foglalkozásokon
3. Felkészülés a mentorral a tanórákra/foglalkozásokra.
4. Tanórán, foglalkozáson kívüli feladatok (korrepetálás, szakkör stb.), osztályfőnöki, csoportvezetői részfeladatok, szülői értekezlet, ifjúságvédelmi feladatok, szabadidős program aktív tervezése, szervezése, más a partnerintézmény sajátosságaihoz köthető nem kizárólag az alapellátáshoz tartozó szakmai tevékenység (vizit, team megbeszélés stb.) Például: Írás-olvasás technika délutáni gyakorlófeladatai, az interaktív tábla alkalmazásának megismerése, gyakorló feladatok végzése egyéni feladathelyzetben az interaktív táblán, feladatok készítése
5. Kari oktató által tartott szemináriumon való részvétel (heti 2 óra/hét) tömbösített formában.

20 nem kontaktóra/ hét

A hallgatói nem kontaktórának minősülő tevékenység a terepgyakorlat folyamán:

1. Nem csak az ellátandó személlyel/csoporttal és nem közvetlen órarendi és/vagy, tervezett időben és keretek között végzett tevékenység.
2. A munkahely világának megismerése.
3. A képzőhely által előírt szeminárium teljesítése.
4. A hallgató és a mentor illetve gyakorlatvezető oktatóval egyeztetett hallgató által választott a szakhoz illetve szakirányhoz kapcsolódó egyéb tevékenység.
5. Felkészülés a tanítási órákra.

A 20 nem kontaktórának minősülő munkaórák tartalma:

1. Iskolai, intézményi rendezvényeken, megbeszéléseken való részvétel.
2. Részvétel kísérőként, segítőként szabadidős programokon.
3. Az iskola/intézmény tanulóinak, klienseinek megismerése.
4. Az intézmény, mint szervezet megismerése.
5. Az intézmény - a hallgató számára releváns és publikus - dokumentumainak megismerése (minőségbiztosítási rendszer, pályázatok stb.).
6. Gyógy/pedagógiai asszisztensi feladatok pl. kísérés orvosi, pszichológiai vizsgálatra.
7. Részvétel orvosi, pszichológiai vizsgálaton.
8. Gyermekotthoni, diákotthoni, lakásotthoni, lakóotthoni segítő munka.
9. Egyéb tevékenység.
10. A szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatokat bemutató portfólió folyamatos készítése (heti 2 óra).

5. Tantárgyak

Nagyothallók és siketek valamennyi csoportjának anyanyelv illetve magyar nyelv és irodalom, anyanyelvi gyakorlati foglalkozás, környezet/természetismeret, hallás-ritmus és alsó tagozatos matematika órái. A hallgatók a felső tagozatos szaktárgyakat nem taníthatják. Kaphatnak egyéni társalgási anyanyelvórákat. Logopédia szakirányos hallgatók esetén egyéni anyanyelvi fejlesztés is hallássérült tanulókkal.

6. A tanítási tervezetek

A hallgatóknak az általa vezetett foglalkozásokra az egyéni társalgási órák kivételével részletes tervezetekkel kell készülnie olyan felépítésben, és eljárásokkal, ahogy azt eddig a gyakorló iskolában tőle megkövetelték. A tervezetet a gyakorlatvezetőnek minden alkalommal át kell néznie a tanítás előtt, elláthatja esetleges javaslataival is a hallgatót, de biztosítson számára módszertani szabadságot, azaz ne készítse az osztályban rutinszerűen bevezetett eljárások feltétlen másolására, csak akkor, ha ez elengedhetetlenül szükséges. A tanár végül aláírásával jelzi a tanítás engedélyezését. Elfogadhatatlan tervezet esetén a gyakorlat ezen óráját nem lehet megtartani, újra kell készülnie a hallgatónak.

A tervezeteket foglalkozásonként külön oldalra írják a hallgatók, lehetőség szerint csatolva minden szemléltető eszközt, feladatlapot. Elektronikusan küldött óravázlatok esetén a hallgató és a gyakorlatvezető közösen egyeznek meg abban az idő-intervallumban, amiben a gyakorlatvezető fogadja a hallgató óravázlatát. Ettől való eltérés esetén a tervezett óra nem megvalósítható.

7. Az órák ellenőrzése és minősítés

A hallgatók foglalkozásain, tanításain a gyakorlatvezető a foglalkozások teljes időtartama alatt legyen jelen. Kívánatos, hogy az iskola igazgatója is részt vegyen legalább egy foglalkozáson, amit a hallgató vezet. Minden órát értékeljen a gyakorlatvezető tanár az alábbiakban felsorolásra kerülő szöveges fokozatok szerint. Az értékelés során vegye figyelembe a mellékelt értékelési szempontokat.

Az érintendő főbb kérdések:

1. A felkészülés

- a tervezet megfelelt-e a tartalmi és formai követelményeknek (tanári értékelés);
- az anyanyelvi óra tervezése megfelelt-e a tantervnek, tanmenetnek, a csoport beszédállapotának;
- volt-e önálló hallgatói kezdeményezések, kreatív ötletek, ezeket adekvátan alkalmazta-e;

2. Az anyanyelvi óra vezetése

- az óra anyaga és felépítése megfelelt-e a célnak;
- hogyan segítette az óra a beszéd fejlődését;
- milyen módszereket alkalmazott, hogyan kombinálta azokat, a módszerek és az eszközök megfeleltek-e a tanulók értelmi- és beszédállapotának;
- milyen volt az óra vezetése általános tartalmi (tudatosság, módszertani felkészültség), és formai szempontból (szuggesztivitás, figyelem-megosztás, stb.);
- milyen volt a beszédstílusa, hangereje, beszéddallam, beszédtempója, ritmusa, mimikája;
- hogyan tudatosította az óra a célját a gyermekekben;
- milyen volt a módszertani felkészültsége, (külön hangsúly a hallásnevelés eljárásain, és a társalgások, szókincsbővítés, grammatikai készségek fejlesztését célzó mozzanatokon), mennyire volt következetes, tudatos az eljárások alkalmazásában;
- mit tett a gyermekek beszédérthetőségének fejleszthetőségének érdekében és adekvát volt-e ez;
- hogyan szervezte a tanulók, illetve a saját munkáját (frontális-, pár-, csoportos-, egyéni munka), adekvát volt-e az óraszervezés;
- milyen volt az időbeosztás;

3. A tanulókhöz való viszony

- mennyire tudta a teljes csoportot lekötni, illetve aktivizálni;
- milyen eszközökkel igyekezett aktivizálni, motiválni a tanulókat, hogyan tükrözte ezt a szándékot a tanulók munkája, aktivitása, fegyelme, magatartása;
- milyen volt a hallgató magatartása, személyisége, modora;
- hogyan osztotta meg magát a csoport és az egyes tanulók közt;
- tudott-e alkalmazkodni a váratlan eseményekhez, nehézségekhez;
- hogyan valósult meg a tanulói munka ellenőrzése, értékelése, önértékelése;

Ha a kivitelezés során a gyakorlatvezető úgy értékeli a tanítási órát, hogy a fentiek szerint a hallgatói tanítás minőségében nem közelíti meg az elégséges szintet, megszakíthatja a hallgató

óráját és ő folytatja a foglalkozást. Amennyiben a gyakorlat során erre négyszer sor kerül, a hallgató nem bocsátható zárótanításra.

A gyakorlat befejezése után a gyakorlatvezető mentor az igazgató jelenlétében összegezze a hallgató munkáját egy rövid jellemzésben és szóbeli kiegészítésben

4. Összességében

- mi volt a feladata, hány órát tanított, milyen foglalkozásokon és egyéb iskolai rendezvényeken vett részt;
- milyen volt a magatartása, kapcsolata a tanulókkal;
- mennyire tartja magához közel állónak a hallássérült gyermekekkel való munkát;
- egyértelműen látszik-e, hogy a tanult elméleti ismereteket ülteti át a gyakorlatba (módszertani, tantárgy pedagógiai, pszichológiai);
- milyen a mimikája, hanglejtése, beszédritmusa, beszédtempója;
- rutinosan alkalmazza-e a hallásnevelést (differenciálás, megerősítés, minden tanuló bevonása, megismétlés, stb.);
- konzekvensen várt-e hallási, verbális reakciókat minden gyermektől;
- megragadta-e a gyermekek spontán mondanivalóját;
- „felfelé húzta-e” a nyelvi szintet;
- érzékelte-e mennyire haladnak vele az egyes gyermekek, stb.;

8. A diákotthoni foglalkozások és a hospitálások

A hallgatók hospitálnak a csoport egyéb óráin, s más csoportokban is, hetente legalább egy alkalommal. A diákotthoni foglalkozáson egy délután hospitál a hallgató, majd másnap a nevelőtanár szerepét tölti be, irányítja a tanulást, játékot, sport-, munkatevékenységet vagy más szabadidős foglalkozást.

A hallgató vegyen részt lehetőség szerint az iskolában sorra kerülő egyéb, pedagógiai tevékenységeken is: elsősorban ha lehetőség van rá, a szülői értekezleten, fogadónapon, nevelési értekezleten, ünnepélyeken, legalább egy-két korai foglalkozáson, pedoaudiológiai mérésen.

9. A portfólió

Az iskolai gyakorlat tapasztalatait portfólióban összegezze a hallgató. A portfólió a terepgyakorlat különböző részterületeit külön-külön tartalmazzák. A speciális iskolai részben részletesen jegyezze fel, a kezdeti várakozásokról szóló gondolatait, céljait, korábbi tapasztalatokat (ha van).

Írja le, hogy kiket tanított a gyakorlat során, megnevezve a gyermekek audiológiai, pszichológiai, pedagógiai fejlődési dokumentációja főbb adatait, az egyes gyermekek kommunikációs, viselkedési és motorikus fejlődési sajátosságait. (az adatvédelmi szabályok betartásával) Mutassa be, hogy az egyes gyermekek milyen individuális differenciált pedagógiai eljárásokat igényelnek, melyek az erős és gyenge oldalai. A portfólió tartalmazza a tanításokról készített **hospitálási naplókat, beszámolókat**, a tanításokra/foglalkozásokra készített **tervezeteket** (a mentor megjegyzéseivel, javításaival együtt), heti **önértékelő feljegyzéseket** (mit tanultam, miben fejlődtem, mit kell még jobban elsajátítanom, miben van szükségem több segítségre, mivel szeretnék még többet foglalkozni, stb.), a **mentor gyakorlatközi megjegyzéseit, értékelő feljegyzéseit, a zárótanítás/foglalkozás tervezetét és annak jegyzőkönyvét**, illetve bármilyen **hang-, fotó vagy videofelvételt** a hallgató munkájáról (a személyiségi jogok védelmének betartásával). Zárófejezetben térjen ki a gyakorlathoz

kapcsolódó **hallgatói önreflexió** kérdéseire. (hogyan valósulnak meg saját elképzelései a gyakorlati munkában, mit találnak, mit találnak pozitívnak, illetve negatívnak a gyakorlat során, milyen változásokat javasolna esetleg, és miért.)

A portfóliót mutassa be a gyakorlatvezetőjének is, aki esetleg megjegyzéseivel ellátja azt, majd a portfóliója részlemét adja le a tanszéken.

10. A gyakorlatvezető mentor feladatai:

- A féléves összefüggő gyakorlat alatt a gyógypedagógus jelölt intézményi tevékenységeinek gondozója;
- Megismerteti a jelölttel az intézmény működését és rendjét szabályozó előírásokat, intézményi szokásokat, az intézmény etikai kódexét
- A jelölt és a gyakorlatvezető oktató bevonásával, az intézmény vezetőjének jóváhagyásával beosztást, tervet készít a hallgató intézményi tevékenységeinek színtereiről, koordinálja a különböző szintereken és kollégáknál végzett tevékenységeket
- Segíti, támogatja a jelölt munkáját a gyógypedagógiai nevelés-oktatás, fejlesztő és egyéb foglalkozások tervezésében, vázlatok készítésében, ellenőrzi a felkészülést. Látogatja a jelölt óráit, foglalkozásait, lehetőséget ad az önreflexióra, véleményezi és tanácsot ad a tapasztalt hiányosságok korrekciójához;
- Fokozatosan biztosítja a gyógypedagógus jelölt önállóságát, követi fejlődését;
- Részt vesz a jelölt záró tanításán;
- A folyamatos értékelés mellett, a gyakorlat végén rövid írásos jellemzést, értékelést ad a gyakorlatvezető oktató részére, mely értékelésnek része a portfólió véleményezése is.

11. A gyógypedagógus jelölt feladatai

- Maradéktalanul betartja a partnerintézmény rendjét, mely alatt a balesetvédelmi és tűzvédelmi előírások is értendők;
- A partnerintézményben ellátott személyek személyiségi jogait maximálisan tiszteletben tartja, terepgyakorlata idején rá is vonatkozik az intézmény etikai kódexe;
- A gyakorlata során rábízott személyeket a legnagyobb szakmai és emberi gondossággal és felelősséggel kezeli;
- A gyakorlatvezető mentor szakmai kifogásait, a gyakorlat során előforduló szakmai hibákat kijavítja, folyamatos önreflexió mellett;
- Heti munkaidejében a mentor irányítása és felügyelete mellett egyre nagyobb önállósággal végzi a munkáját;
- A tanórákra/foglalkozásokra előre tervet készít, melyet a mentornak bemutat;
- Folyamatosan készíti, bővíti a gyakorlatát dokumentáló portfólióját, amit a blokkszemináriumon a gyakorlatvezető oktatónak is bemutat;
- Munkájáért honoráriumot sem az intézménytől sem az általa oktatót, nevelt, fejlesztett, megsegített kliensektől - beleértve a hozzátartozókat - nem fogad el.
- A hallgató a partnerintézményben csak a hivatalos gyakorlati időt töltheti, soron kívüli feladatra, bent tartózkodásra az intézményvezető engedélye szükséges, erről azonban tájékoztatni kell a gyakorlatvezető oktatót is;

12. Záró megjegyzések

A gyakorlaton való részvétel kötelező. Hiányzás esetén a mulasztott órákat pótolni kell, ennek módját és időpontját egyeztetni kell a gyakorlatvezető mentorral, illetve az intézmény igazgatójával vagy helyettesével. A hallgató a Pedagógiai gyakorlata ideje alatt is a Kar teljes jogú hallgatója, kötelezi őket a tanulmányi és vizsgaszabályzat, de ugyanakkor mindazon előírás is, amely a gyakorlóiskola gyógypedagógusaira vonatkozik. Igazolatlan hiányzás félévvesztéssel jár.

A megfelelő dokumentumok leadása a tanszékre illetve a terepgyakorlatokon való részvétel együttesen feltétele a gyakorlat teljesítésének. Bármelyik rész nem teljesítése a terepgyakorlat nem teljesítését eredményezi.

Zárótanítás a speciális iskolákban

1. Cél

A hallgató tanújelét adja eddigi tanulmányai alapján az elméleti módszertani és a gyakorlat terén szerzett tudásának, általános és a hallássérültekkel kapcsolatos korszerű módszertani felkészültségének, tanítási tapasztalatainak, kreativitásainak, pedagógiai egyéniségének.

Miután a zárótanításnak az a célja, hogy a hallgatónak a képzés végső szakaszára elért gyakorlati teljesítményét, illetve az evvel kapcsolatos elméleti tudását értékelje, igen lényeges, hogy ez a számonkérési forma **a hallgató lehető legnagyobb önállóságát tükrözze**. Evvel kapcsolatban a következő szempontokat kell figyelembe venni.

2. A zárótanítást megelőző tanításokról

A hallgató már a megelőző órákon is **teljes önállósággal készül fel**, a vezető tanártól csak a tananyagot kapja meg. Természetesen tisztázhat vele néhány olyan körülményt, amit nem tudhat. A hallgató önállóan készíti el az óra vázlatát, a tanár az esetleges változtatásokat a vázlat áttekintésekor beszéli meg vele.

3. A zárótanítás időpontja

A zárótanításra a terepgyakorlat pedagógiai gyakorlatának végén kerül sor. A pontos időpontot a Hallássérültek Pedagógiája Tanszék határozza meg.

4. A zárótanításra való közvetlen felkészülés

A zárótanítás témáját a zárótanítás napján órarendben szereplő tantárgyból kell megadnia a vezető tanárnak. A felkészítésnél tekintetbe kell venni, hogy a zárótanítás alapvetően a hallgató munkája, tehát elsősorban az önálló felkészüléshez szükséges rövid tájékoztatást kell tartalmaznia.

A hallgató a legszükségesebb információk birtokában utána néz a módszertani forrásoknak, vagyis tanulmányozza a témával kapcsolatos módszertani jegyzeteket. Ugyanakkor igyekszik kreatív ötletekkel gazdagítani ezt az anyagot, vagyis megértve és követve a vonatkozó főbb módszertani elveket megpróbál az órába a saját egyéniségéből, tudásából, ötletességéből is valamit bevinni. A zárótanítás tervezetét tehát teljesen önállóan kell elkészítenie. A vázlata elején feltünteti, hogy a módszertani anyagokból mely jegyzetek, mely fejezeteit, esetleg más szakirodalmat, könyveket, (pl.: valamely lexikon vonatkozó részei stb.) tekintette át a felkészülése során, illetve milyen előzetes információkat kért és kapott a gyakorlatvezetőtől. A tervezet tartalmazza az óra anyagát, konkrét céljait és az alkalmazott módszereket. A vázlat részletessége az óra anyagához igazodik, s a Pedagógiai gyakorlatoknál megszokott stílustól és részletességtől nem nagyon tér el. A tervezet végén a hallgató tüntesse fel a tervezett főbb mozzanatok pedagógiai indoklását, az utalásokat az elméletben utaltakra. A tervezet formailag gondos kivitelezésben kell elkészíteni.

A vezető tanár áttekinti a tanítást megelőzően a hallgató óravázlatát, azonban azon csak akkor módosít, ha veszélyezteti az óra céljának megvalósítását. Ezt a módosítást, illetve bármely más, a vázlatához fűzött megjegyzését írásban is rögzíti, hogy a zárótanításon résztvevő oktató világosan láthassa, mennyire volt a hallgató önálló, illetve mennyire követte a vezető tanár útmutatásait.

5. A zárótanítást követő megbeszélés

A hallgató elemzi az óráját rámutatva arra, hogy mennyire sikerült annak célját megvalósítani, mit tart az óra értékének, illetve ha előfordultak, melyek voltak azok a részek, amelyeknél esetleg hibás volt a megvalósítás, nem sikerült jól megoldani egyes részleteket.

Az órát értékeli a vezető tanár és a tanszék oktatója, (a Pedagógiai gyakorlatnál felsorolt szempontok mellett) elsősorban:

- a módszertani felkészültség és tudatosság;
- a megvalósítás színvonala;
- az ötletesség és rugalmasság;
- a kivitelezéssel összefüggő személyes tulajdonságok alapján.

6. A zárótanítás minősítése

A minősítésnek egyértelműen kell tükröznie a fenti szempontokat. A zárótanítást legalább kétagú bizottság előtt – elnök és a gyakorlatvezető – kell megtartani.

A tervezet és a zárótanítás bírálatát a gyakorlatvezető tanár a tervezetre írja rá, majd az elnökkel egyetértésben megállapítja a zárótanítás érdemjegyét.

A zárótanítás dokumentumait a gyakorlatvezető és az elnök írja alá, azok a portfólió részei, melyet a tanszéke kell leadni.

Rehabilitációs gyakorlat hallássérülteknél

1. Helyszín

A hallássérült személyek rehabilitációjában résztvevő intézmények, szervezetek, úgymint:

- Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége
- Siket-Vakok Országos Egyesülete
- Jelnyelvi tolmácsközpont
- Kulturális és közművelődési intézmények (színház, múzeum, konferencia, stb.)
- Nonprofit egyesületek és alapítványok (Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft, JOE, JOSZ, Hallássérültek Rehabilitációjáért Küzdők Egyesülete, Nagyothallók és Siketek Baráti Köre, NABOKE, NEO Magyar Segítőkutya Egyesület, Hallatlan Alapítvány, stb.)
- Egyházak
- Egyéb

2. Szervezés

A gyakorlati félév során - egyéni egyeztetés révén - a hallgatók felkeresik a különböző színtereket (hospitálás, bekapcsolódás az adott intézmény profiljába illő tevékenységekbe). A látogatásokat összesen heti 20 kontaktóra és heti 20 nem kontakt óra keretében kell megvalósítani.

A gyakorlat során kontaktórának minősülő tevékenységek:

- hospitálás
- részvétel a fogadó intézmény által szervezett programokon, abba történő bekapcsolódás (pl. tevékenységek szervezése, szabadidős programok megrendezésében részvétel, ügyintézés, stb.)
- a gyakorlatvezető mentorral tervezés, értékelő megbeszélés, stb.
- az intézmény napi programjában történő részvétel, pl. team-megbeszélés
- egyéb tevékenységek, pl. a hallássérült személy(ek) kísérése, részvétel vizsgálaton, stb.

A gyakorlat során nem kontaktórának minősülő tevékenységek:

- az intézmény világának megismerése (munkatársak, dokumentumok – Alapító okirat, SZMSZ, Etikai kódex, intézményi minőségértékelés, pályázatok, stb.- amennyiben a fogadó intézmény ebbe betekintést enged)
- a hallgatói portfólió folyamatos készítése (heti két óra)

3. Célok

- A gyakorlat szervesen kapcsolódjon a hallgatóknak a Hallássérültek rehabilitációja tárgyában szerzett elméleti ismereteihez, adjon lehetőséget ezen ismeretek felhasználására.

- A gyakorlat engedjen betekintést az ifjúkorú és felnőtt hallássérült személyek speciális szükségleteibe, életvitelük jellemzőibe, a munkahelyi beilleszkedéstől, a szabadidő eltöltésén át az önálló életvitel által támasztott helyzetek megoldásáig.
- A gyakorlat során a hallgatók ismerjék meg a rehabilitációt szolgáló intézményekben folyó munkát és abban a hallássérült emberek segítségének formáit.
- Ismerjék meg a hallgatók a gyógypedagógus szerepkörét a rehabilitációs tevékenységet végző szervezetek munkájában, valamint a gyógypedagógiai segítségnyújtás különböző formáit.
- A rehabilitációs célú szervezetek munkájába bekapcsolódva szerezzenek konkrét tapasztalatokat a hallássérült emberek problémáiról, az ezekre reagáló megoldási módokról, a rehabilitáció területén működő szakemberekkel való együttműködésről.

4. Feladatok

- Ismerjék meg a hallgatók a hallássérült emberek rehabilitációja során megvalósítandó speciális és általános feladatokat, a megvalósítás lehetőségeit.
- Szerezzenek gyakorlatot a tanköteles koron túlmutató gyógypedagógiai tevékenység végzésében a rehabilitációs tevékenységet folytató intézmények keretei között.

5. A hallgatókkal szemben támasztott követelmények

- Az intézményekben teljesített gyakorlatokon a hallgatók alkalmazzák az elméleti órák során szerzett ismereteket, ill. a gyakorlatok alkalmával szerzett tudással, tapasztalatokkal gazdagítsák tudásukat.
- A hallgatók az intézményekben történő hospitálások során vezessenek hospitálási naplót a megadott megfigyelési szempontok alapján.
- A hallgatóknak a gyakorlat során – a lehetőségekhez mérten - be kell kapcsolódniuk a hallássérült emberek ellátásába.
- A hallgatók írjanak a megismert intézményekről, szinterekről egy elemző-értékelő dolgozatot, mely kitér a tevékenységekre, a hallássérült emberek rehabilitációjában betöltött szerepre, a megismert erősségekre és problémákra, valamint tartalmazza a hallgató észrevételeit, benyomásait, tapasztalatait, reflektálva az elméleti órákon és a szakirodalomból megszerzett tudásra. A gyakorlat végén a hospitálási naplót valamint a dolgozatot le kell adni a tanszéki felelősnek. (A dolgozat elfogadható abban a formában is, ha a hallgató az egyes hospitálási helyszínek bemutatása után ír reflexiót a tapasztalatairól, véleményéről az elméleti órákon tanultak figyelembe vételével.)

A gyakorlatokon való részvétel – az egyes intézményeknél megadott gyakorlatvezető mentorral való előzetes egyeztetés szerint - kötelező.

6. Megfigyelési, elemzési szempontok a hospitálási napló, illetve a dolgozat elkészítéséhez

- a látogatott intézmény/szervezet fő tevékenységének rövid bemutatása,
- a légkör bemutatása,
- a szervezetnél/intézményben dolgozó szakemberek tevékenységének megfigyelése,

- a megismert esetek rövid bemutatása az adatvédelem és a személyiségi jogok tiszteletben tartásával,
- azoknak a tevékenységeknek a bemutatása, melyeket a hallgató elvégzett, melyekbe bekapcsolódott,
- az ellátás erősségeinek, sajátosságainak, a megismert problémáknak a bemutatása,
- benyomások rögzítése

különös tekintettel:

- a hallássérült kliensekkel való kommunikáció jellegére,
- a hallássérült emberek részvételére a megismert tevékenységekben,
- a gyógypedagógus szerepére, feladataira a hallássérült emberek segítésében.

7. A gyakorlatvezető feladatai

- A gyakorlatvezető mentor szervezi, irányítja a hallgatók hospitálásait.
- Bemutatja az intézmény tevékenységét, céljait, a legjellemzőbb feladatokat, problémákat.
- Lehetővé teszi a hallgatók bekapcsolódását - a lehetőségekhez mérten - az intézmény, szervezet munkájába.
- Segíti a hallgató gyakorlati idejének minél sokrétűbb eltöltését, gondoskodik a hallgató bevonásáról a különböző tevékenységekbe.
- Igazolja a hallgató megjelenését, részvételét.

8. A gyakorlat teljesítése és értékelése

A gyakorlat teljesített, amennyiben a hallgató:

- megismerte legalább 5 szervezet, intézmény munkáját az előírt választékból;
- a gyakorlatokon részt vett;
- hospitálási naplóját leadta;
- dolgozatát leadta.

Igazoló lap a Rehabilitációs Terepgyakorlathoz

A hallgató neve: _____

Helyszín	Időpont	Gyakorlatvezető mentor aláírása
Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ)		
Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány (FSZK)		
Jelnyelvi Tolmácsközpont (HÍD)		
Nagyothallók és Siketek Baráti Klubja (NASIBA)		
Siketvakok Országos Egyesülete (SVOE)		
<u>Választható (ajánlott legalább egy)</u>		
Integrált klub		
Hallatlan Alapítvány		
NEO Magyar Segítőkutya Egyesület		
Jeltolmácsolt szentmise		
Egyéb		

Hallássérültek integrált fejlesztése gyakorlat / zárótanítás)

1. Helyszín

A hallássérült gyermekeket integráltan nevelő fővárosi és vidéki óvodák, általános iskolák és középiskolák (teljes integráció)

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani központok által működtetett integrációt segítő szolgáltatások/ utazó tanári ellátás

2. Szervezés

3 hét (korai gyakorlattal megosztva) kijelölt intézményben (hospitálás, egyéni fejlesztés, osztálytermen belüli megsegítés, team-tanítás, szabadidős tevékenység szervezése, tananyag tervezés, készítés, adaptálás, értékelés, intézményi és a gyermek dokumentumainak megismerése, kooperáció az integrációban résztvevő többi szereplővel, stb.) Mindezen tevékenységeket heti 20 kontaktóra és heti 20 nem kontakt óra keretében kell megvalósítani. A gyakorlat záró foglalkozással zárul.

A gyakorlat során kontaktórának minősülő tevékenységek:

- hospitálás
- egyéni fejlesztés
- osztálytermen belüli megsegítés
- team-tanítás
- tanórán kívüli tevékenységek szervezése pl. szakkör, szabadidős programok, stb.
- részvétel a befogadó intézmény egyéb alkalmain (pl. szülői értekezlet, fejlesztés terv értékelése, osztályozó konferencia, munkaközösségi megbeszélés, stb.)
- konzultáció befogadó pedagógussal
- felkészülés – a mentorral – a foglalkozásokra, értékelő megbeszélések
- gyakorlatvezető oktató által a Karon tartott blokkszeminárium (2 óra)

A gyakorlat során nem kontaktórának minősülő tevékenységek:

- az intézmény (óvoda, iskola) világának megismerése (munkatársak, dokumentumok – Alapító okirat, Pedagógiai program, SZMSZ, Etikai kódex, intézményi minőségértékelés, pályázatok, stb.- amennyiben a befogadó intézmény betekintést enged)
- az integrált tanuló(k) dokumentumainak megismerése (szakértői vélemény, egyéni fejlesztési terv, pedagógiai diagnosztikai mérések, stb.)
- az intézmény rendezvényein történő részvétel, pl. ünnepély
- egyéb tevékenységek, pl. étkeztetés, délutános munka, a tanuló(k) kísérése, részvétel vizsgálaton, stb.
- a hallgatói portfólió folyamatos készítése (heti két óra)

3. Célok

- A gyakorlat szervesen kapcsolódjon a hallgatóknak az integráció témakörében szerzett elméleti ismereteihez, adjon lehetőséget ezen ismeretek felhasználására, gyakorlati alkalmazására, önreflexióra és szakszerű és objektív helyzetértékelésre.

4. Feladatok

- Adjon gyakorlatot a gyógypedagógiai fejlesztő tevékenység megvalósításához a többségi intézmények keretei között.
- Ismerjék meg a hallgatók a többségi oktatási-nevelési intézmények tantervét, szerezzenek gyakorlatot a gyógypedagógiai fejlesztő tevékenység hozzáillesztésében (Irányelvek).
- Ismerjék meg a hallgatók a többségi oktatási-nevelési intézmények dokumentumait, valamint az integrált oktatás- nevelésben résztvevő gyermek dokumentációját.
- Ismerjék meg a hallgatók a hallássérült gyermekek integrált oktatása-nevelése során megvalósítandó speciális és általános feladatokat, a megvalósítás lehetőségeit.
- Szerezzenek jártasságot az anyanyelvi órátípusok adaptálási és alkalmazási lehetőségeiben az egyéni illetve kiscsoportos, esetleg osztályszintű tevékenységek során.
- Szerezzenek gyakorlatot a hallgatók a fejlesztési terv elkészítésében, az egyes foglalkozások anyagának megtervezésében és dokumentálásában, a gyermek haladási tempójának értékelésében.
- Ismerjék meg és gyakorolják a többségi intézmények dolgozóival, a szülőkkel való kommunikáció, együttműködés lehetőségeit.

5. A hallgatókkal szemben támasztott követelmények

- Az intézményekben teljesített gyakorlatokon a hallgatók alkalmazzák az elméleti órák során szerzett ismereteket, ill. a gyakorlatok alkalmával szerzett tudással, tapasztalatokkal gazdagítsák tudásukat.
- A hallgatók az intézményekben történő hospitálások során vezessenek hospitálási naplót a megadott megfigyelési szempontok alapján, mely a hallgatói portfólió részét képezi.
- A hallgatóknak az integrációs gyakorlat során be kell kapcsolódniuk a hallássérült gyermekek speciális fejlesztésébe egyéni és/vagy kiscsoportos foglalkozás tartásával, melyhez a Gyakorlatvezető oktató ill. a gyakorlatvezető mentor nyújt segítséget. A foglalkozásokról óraterv készül. Az óratervet a foglalkozás előtt meg kell mutatni a gyakorlatvezető mentornak, és/vagy a gyakorlatvezető oktátónak. A tervezet tartalmazza a fejlesztő foglalkozás céljait (konkrét célmegjelölés), az adott tevékenységre fordítandó időt, a foglalkozás módszertani felépítését és az alkalmazott módszereket, eszközöket, valamint a hallgató magával szembeni legfontosabb elvárásait. A tervezet hangsúlyozottan arra vonatkozzon, hogy az adott hallássérült gyermek speciális nevelési szükségleteit hogyan lehet összhangba hozni az oktatási intézmény követelményeivel, ill. ehhez milyen speciális fejlesztő munkára van szükség. Az óratervekhez kívánatos csatolni a feladattervet, képanyagot, stb. A foglalkozásvázlatok a hallgatói portfólió részét képezik.
- A hallgatóknak az integrációs gyakorlat során be kell kapcsolódniuk a hallássérült gyermekek iskolán belüli egyéb-, kötelező és vagy választható, illetve szabadidős tevékenységeibe.

- Kívánatos, hogy a hallgató, kezdetben a gyakorlatvezető mentor segítségével, majd önállóan elemezze a foglalkozásait, abból a szempontból, hogy mit sikerült megvalósítania, és a megvalósítás megvalósulásának milyen okai lehetnek. Az önreflexiót illetve a gyakorlatvezető mentor értékelését az óravázlatra fel kell vezetni. A foglalkozásvázlatok, majd az ezt követő reflexiók a hallgatói portfólió részét képezik.
- A hallgatók írjanak a gyakorlat végeztével egy néhány oldalas elemző-értékelő dolgozatot észrevételeikről, tapasztalataikról, különös tekintettel azokra az esetleges problémákra, melyekkel a hallássérült gyermek integrált oktatása-nevelése terén találkoztak (pl. milyen változtatásokat eszközölnének a tanulásszervezésben, változtatnának-e a gyermeket tanító pedagógus nevelési gyakorlatán, az osztálytársak viszonyulásán stb.). E munka keretében bizonyítsák, hogy megismerték az intézmény és a hallássérült gyermek(ek) hivatalos dokumentumait, illetve itt jelenítsenek meg minden olyan elemet, mely gazdagítja a hallgatói portfóliót.
- A hallgatók a gyakorlatot záró foglalkozással fejezik be, melyen a gyakorlatvezető oktató és a gyakorlatvezető mentor is jelen van. Valamelyik személy akadályoztatása esetén a zárófoglalkozásról felvétel készül.

A gyakorlatokon való részvétel a megadott gyakorlati beosztás szerint kötelező. Az esetleges igazolt hiányzásokat pótolni kell a gyakorlatvezető mentorral történt előzetes egyeztetés után. Indokolt esetben a változtatásról a gyakorlatvezető oktató értesítése is szükséges.

6. Megfigyelési, elemzési szempontok a hospitálási napló, illetve a dolgozat elkészítéséhez

- az intézmény pedagógiai jellemzőinek, sajátosságainak rövid bemutatása,
- a pedagógiai léggör rövid bemutatása,
- a hospitált órákon szerzett megfigyelések rögzítése,
- a pedagógus oktató-nevelő stílusának jellemzése,
- az osztály/ csoport rövid bemutatása,
- a hallássérült gyermek hallás-, és beszédállapotának jellemzése (esetleg felmérések készítése),
- a hallássérült gyermek további képességeinek (figyelem, emlékezet, intelligencia, stb.) megfigyelése, különös tekintettel a gyermek speciális nehézségeire, ill. erős oldalainak bemutatására,
- a pedagógus (ok) beszédének megfigyelése különös tekintettel a hallássérült gyermekkel való kommunikáció jellegére,
- a hallássérült gyermek órai munkájának, problémamegoldó stratégiáinak megfigyelése,
- a hallássérült gyermek részvétele a differenciált csoportmunkában,
- a hallássérült gyermek és a társak közötti kommunikáció megfigyelése,
- a hallássérült gyermek helyének megfigyelése az osztály/ csoport hierarchiájában,
- a gyógypedagógus feladatai a hallássérült gyermek segítésében,
- az intézmény, mint szervezet működésének megismerése során szerzett tapasztalatok,
- az integrált gyermek/tanuló dokumentációjának legfontosabb tapasztalatai.

7. A gyakorlatvezető feladatai

- A gyakorlatvezető mentor a gyakorlatvezető oktatóval együtt segíti, irányítja a hallgatók hospitálásait és felkészülését a fejlesztő gyógypedagógiai foglalkozások megtartására.
- Lehetővé teszi a hallgatók bekapcsolódását a csoport/osztály munkájába.
- Segíti a hallgató gyakorlati idejének megtervezését, gondoskodik annak minél sokrétűbb eltöltéséről, a hallgató bevonásáról a különböző tevékenységekbe (pl. szülőkkal való találkozás, befogadó pedagógussal konzultáció, stb.).
- Részt vesz a hallgató óráin, záró foglalkozásán, illetve közreműködik a hallgató értékelésében. A hallgató terepgyakorlatát kétféle módon értékeli: egyrészt a foglalkozásokhoz készített tervezeteken reflexiókat rögzít a hallgató felkészülésével, foglalkozásvezetésével, önértékelésével, a kitűzött célok elérésével és a készített eszközök,

anyagok színvonalával kapcsolatban, másrészt összefoglaló terepgyakorlati értékelést készít a hallgatóról.

- Bemutatja az integrált csoportba/osztályba járó gyermeket, a többségi intézmény működéséről, a befogadó csoportban/osztályban zajló munkáról, a befogadó pedagógus oktatás – nevelési stílusáról, a befogadó közösségek jellemzőiről szerzett legfontosabb tapasztalatait. A szülőkkal, családdal való együttműködés jellegét.
- Bemutatja a hallássérült gyermeket (gyermeket), az adott gyermekkel végzett gyógypedagógiai tevékenység jellemzőit. Segíti a hallgató felkészülését a tervezés, megvalósítás, értékelés, eszközkészítés, illetve további speciális feladatok pl. a szülőkkal való kommunikáció területén.

8. A gyakorlat teljesítése és értékelése

A gyakorlat **zárótanítással** fejeződik be. A zárótanításra a hallgató a gyakorlat során a hallássérült gyermekről illetve a befogadó intézményi gyakorlatról szerzett ismeretei és tapasztalatai alapján önállóan készül fel. A záró foglalkozást a gyakorlatvezető mentor és a gyakorlatvezető oktató érdemjeggyel értékeli.

1. Helyszínek és eszközök

Fül-Orr-Gégeklinika
Gyermek Fül-Orr-Gégeklinika
Audiológiai szakrendelő
Hallásakusztikai szaküzlet
Implantációs Centrum

Audiométer, otoszkóp, objektív hallásvizsgáló műszerek, beszédaudiometriai vizsgáló; szabadhangterez vizsgálatra használható hangszóró; hangnyomásmérő; a forgalomban lévő hallókészülék-típusok és a hallókészülékekhez csatlakoztatható egységek; a hallókészülék tesztelésére in-situ audiométer; a hallókészülék kiválasztását támogató szoftverek.

2. A gyakorlat általános célja

A hallássérültek hallás- és beszédfejlesztésével a jövőben foglalkozni kívánó hallgatók számára kiemelt jelentőségű a hallási képesség meghatározására alkalmazott objektív és szubjektív vizsgálati eljárások gyakorlati ismerete, valamint a hallássérültek által használt erősítő rendszerek technikai részleteinek, megfelelő beállítási módjainak gyakorlati tudása. Ismerniük kell a különböző hallásjavító műtéti eljárásokat és gyakorlati tudást kell szerezniük azok beállításának technikai hátteréről.

A hallgatók a gyakorlat során betekintést nyernek a hallássérültek technikai ellátásába. Jártasságot szereznek a különböző hallásmérési technikák használatában. A gyakorlaton alkalmazniuk kell az elméleti ismereteket.

3. Közvetlen célok

A hallgatók ismerjék meg a gyakorlatban is a hallássérültek (pedo)audiológiai ellátásának rendszerét. Képesek legyenek a hallásszűrési és diagnosztikai eljárások eredményeinek gyógypedagógiai értékelésére. Ismerjék a hallássérülés korrigálására alkalmazott eszközök segítségével elérhető célokat és azok határait.

4. Feladatok

A különböző helyszíneken végzett terepgyakorlatok segítsék elő az elméleti órákon már megalapozott ismeretek elmélyítését. Tegyék jártassá a hallgatókat a hallássérültek minden korosztályának audiológiai ellátási folyamatában.

A hallgató részt vesz az audiológiai ellátás színterein (orvosi vizsgálat, audiológiai vizsgálat, hallókészülék illesztés, a hallássérült gyermek családjának tájékoztatása stb.)

A hallgató a gyakorlatvezetővel felkészülve bekapcsolódik az audiológiai ellátás folyamatába.

A 10 kontaktóra tartalmi felosztása:

- Aktív részvétel az pedoaudiológiai tevékenységekben - minimum 4 óra (anamnézis felvétel, bekapcsolódás a kliens – gyermek – hallásvizsgálatába, egyéb tevékenységek).
- Részvétel a gyakorlatvezetői foglalkozásokon és más, a gyakorlatvezető által javasolt foglalkozásokon (diagnózis ismertetése, objektív és szubjektív hallásvizsgálatok, készülékek illesztése, beállítása).
- Felkészülés a gyakorlatvezetővel a foglalkozásokra.

A 10 nem kontaktórának minősülő munkaórák tartalma:

- Intézményi rendezvényeken, megbeszéléseken való részvétel (pl. a gyakorlatvezető által javasolt egyetemi órákon, amely tartalmilag illeszkedik a gyakorlathoz)-
- Részvétel kísérőként, segítőként, aminek során a hallgató megismerkedhet az intézmény klienseivel, és az intézmény részlegeinek megismerésére is lehetősége nyílik.
- Az intézmény - a hallgató számára releváns és publikus - dokumentumainak megismerése.
- Részvétel orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai vizsgálaton, hallásjavító műtéten.
- A szakmai gyakorlat során szerzett tapasztalatokat bemutató portfólió elkészítése (heti 2 óra).

A hallgató a gyakorlati idejét két – esetleg több intézményben is töltheti, a tanszék oktatója által kijelölt helyszíneken.

5. A hallgatókkal szemben támasztott követelmények:

A gyakorlati helyszín egészségügyi intézmény, amelynek munkaidő-beosztása eltér a pedagógiai intézmények beosztásától. Az egészségügyi intézményekben fokozottan figyelembe kell venni a személyiségi jogokat.

A hallgató a gyakorlat során hospitálási naplót vezet. A hospitálási naplóban rögzítsen és részletezzen minden elemet, amely a hallássérült személy ellátásában megjelent.

Azokról az alkalmakról, amikor aktívan részt vett az audiológiai ellátásban, részletes jegyzőkönyvet kell készítenie - bemutatva minden tevékenységet és értékelve azokat.

A gyakorlat során megismert kliensekről (legalább 2 személy) esetismertetést készít. Ehhez mellékelnie kell a vizsgálati dokumentumokat – ügyelve a személyiségi jogokra -, szerencsés esetben gyógypedagógiai véleményeket vagy interjúkat.

A gyakorlat befejeztével rögzíti tapasztalatait és egy elemző írást készít, melyben röviden bemutatja az intézményt is, ahol a gyakorlatát teljesítette. Ez képezi majd a hallgató portfólióját.

A gyakorlat végén az írásos anyagokat a Hallássérültek Pedagógiája Tanszéken kell leadnia.

A gyakorlaton kötelező a részvétel, a megjelenéseket jelenléti íven kell igazolni. Az esetleges hiányzásokat a tanszéki felelőssel egyeztetve kell pótolni.

6. A gyakorlatvezető feladatai

- Biztosítja a hallgató részvételét intézményének különböző helyszínein, melyek elősegítik a hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus jelöltek gyakorlati ismeretszerzését. Ennek érdekében a tanszéki oktatóval egyeztetni a hallgató feladatait.
- Segíti a hallgató aktív bekapcsolódását intézményének olyan feladataiba, amelyek ellátásához gyógypedagógiai kompetencia szükséges.
- Lehetővé teszi, hogy a hallgató gyakorlati ideje alatt intézményének minél több színterén szerezhessen tapasztalatot.
- Jelenléti ívet vezet.
- A gyakorlat befejeztével értékeli a hallgató munkáját.

7. A gyakorlat teljesítése és értékelése

A gyakorlat teljesítése kötelező, a hallgatónak a gyakorlat befejezését követő két héten belül az elkészített írásos anyagokat a tanszéki felelősnek le kell adnia.

Az értékelés a gyakorlatvezető véleménye és az írásos anyag minősége alapján történik.